

1926

MATI IN GOSPODINJA

Št. 3.

Materin dan.

Vsa naša društva praznujejo 25. t. m. prav poseben raznik, ki ga doslej še nikoli niso raznovala. Ta dan bo posvečen materi. Slišimo, da naša društva tekmujejo s pripravi za ta dan, da bi dokazala našim materam, kako visoko jih cenijo, kako zelo jih spoštujejo, kako zelo so jim hvaležna.

Po drugih krajih je praznovanje materinega dne določeno že dolgo vrsto let s priganom, ki si ga društvo sestavi v začetku leta in tako tam že dolgo praznujejo materine dneve. Zanimiva so poročila, kako praznujejo te dneve. Drugi narodi, mehki po srcu, znajo najti tudi primerne izraze za nežna čustva, ki jih goje za mater. Kako zelo n. pr. praznujejo tam v družinah rojstne in godovne dneve svojih mater in drugih družinskih članov. Slovenci smo znani kot trdi po zunanosti in pod to trdoto skrivamo tudi vse čustveno življenje in ne nazadnje tudi ljubezen do matere. Le pogledmo, kako se odtegne le malo večji otrok, bodisi fant ali dekle, vsaki melikejši bretni, da, tudi besedi z materine ali svoje strani. Kako v odgovorih prav nič ne izbira besed, pa najsi ga mati še tako prijazno vpraša; sunkoma prihajajo besede, le malo vezane in prav nič omiljene z otroško vdanostjo. Tujec, ki tak razgovor posluša, sklepa opravičeno na surovost srca, ker ne pozna značaja slovenskega ljudstva. Zdi se, da se celo sramujemo vsake mehko in kako radi neopazeno skrijemo solzo, ki nam jo je iztisnilo ganutje. Taki-le smo in nikoli ne mislimo na to, da bi to moglo tudi drugače biti. — Ni nam sicer treba opustiti trdnosti našega značaja, lahko pa ga izpopolnimo z dobroto in milino. Za to delo je kaj primeren materin dan. Kako ga bomo praznovali tudi po naših družinah?

V prvi vrsti se moramo vsi, prav vsi spomniti, da smo vsi otroci: nekateri smo je tako srečni, da imamo mater, drugim jo je že pobrala smrt. Vsi, prav vsi moramo z vso ljubeznijo poživiti spomin nanjo. Poiskati ljubezno tisto lepo razpoloženje, ki ga imamo, ko pridemo, vsi prevzeti božje bližine iz cerkve, od sv. zakramentov. In zakaj ne bi šli — zaradi matere — iskat tega razpoloženja tja, kjer ga dobimo: v cerkev, k sv. zakramentom? Za mater, živo ali mrtvo jih darujmo ta dan: v znak otroške hvaležnosti! Kako lepo bo, če se bomo sešli vsi pri mizi Gospodovi z istim namenom!

In doma morajo naše matere živo čutiti, da je to njihov praznik. Praznik naj jim bo in deseterice mladih rok naj jim odvzamejo delo, tudi običajno delo, da morejo delavne, a neutrudne materine roke počivati: en sam dan v letu! — In kakšno malo veselje pripraviti nji, ki tako nesebično dela od ranega jutra do pozne noči — vse za druge. Saj nam bo narekovalo srce in se bo veselila duša, ko se bomo obračali stran od sebe in svojih želj in zahtev in enkrat vršili le materine.

Tudi oni, ki nimamo več matere, lahko storimo v duhu in ob spominu nanjo. —

Ni treba izbranih darov za mater! Njen nežni materinski čut bo že iz daleč slutil naše ramare in zadovoljna, da srečna bo, ko vidi celo naše poskuse.

In ko nas društvo vabi k sodelovanju na materin dan, ne odrecimo! Z veseljem prisvajamo po svojih močeh!

In en lep in trden sklep naj nam ostane od materinega dne za vse dni celega leta: da ji hočemo vsak dan brati iz oči v našo dobro, da si bomo vsak dan v svesti njenega božjega namestništva in na ta način izvršimo prvi del četrte božje zapovedi, drugi del pa nam bo po božji obljubi sam dal v naročje za čas in večnost.

Trpinka - junakinja.

Zgodovina človeštva je borata na zgledih junaštva. Navadno so možje, o katerih junaških činih govorijo zgodovinarji in v pretekli večini so to junaštva na bojnem polju, kjer junak prav nič več ne misli na svoje življenje. In pridobljena slava je tem večja, če je bil nasprotnik močnejši in ga je premagal tako rekoč junakov pogum. — Naši vojaki, ki so prestali vojne grozote na bojnem polju, pa prav dobro vedo, da niso najhujši trenutki naskoka, pač pa ure, dolge ure, v obstreljevanih kritjih, kjer je treba kipečo nepotrpežljivost s silo obvladati, čakati in potrpeti. Pravijo, da je junaštvo potrpljenja hujše, kakor pa junaštvo dejanja.

Kakor na bojnem polju, tako je tudi v človeškem življenju, ki se ne imenuje zastoj — boj. V življenjskem boju pripada možu delo, zunanje delo. Če mož vrši svoje delo prav in dobro, mu je čast in priznanje plačilo.

Od žene zahteva življenje tudi junaške moči, vendar mnogo več poguma za potrpljenje, kakor pa za javno udejstvovanje. Temu pogumu, tej junaški moči pa življenje ne obeta slave, četudi junaštvo žene ni prav nič manjše od moževe.

Že naravni poklic žene, kot mati in gospodinja, zahteva mnogo poguma in moči. V mnogih družinah pa zlasti zdaj v povojnem času sloni vsa skrb na šibkih ramah matere, gospodinjice. In tu je treba delati trdo in neutrudno od zgodnjega jutra do poznega večera, da skoro da klone pod težo vsakdanjega dela.

In če je še večje število otrok, tedaj gospodinjica-materi ni zavidati. Le mati more vršiti vse te težke dolžnosti, ker jo z neovrgljivo močjo sila njena velika materina ljubezen. In mati, naša slovenska mati vrši v polni meri to svojo največjo in najlepšo nalogo. Še je naš slovenski dom, ta prvovrstna materina šola, prava visoka šola vse vzgoje in srčne izobrazbe in še je slovenski dom, ki ga poživlja slovenska mati, možu-očetu najljubši kraj na svetu. Ne svetovnoznana in velika dejanja, nego vestnost in zvestoba v malem; potrpežljivost in velika ljubezen slovenske matere so zarjo večja čast in ponos, kakor še tako veliki zunanji uspehi.

In ni ji težavno to delo, zlasti še, ako

v domači hiši uživa priznanje za svoje delo in hvaležnost za svojo skrb. Gorje, nepopolno gorje pa občuti sirota, ki za vse svoje nesebično delo žanje le nehvaležnost in zasramovanje in to celo od njega, ki ji je nekaj prisel večno ljubezen in zvestobo. Vendar vidimo, da še tudi tu ne preneha materina ljubezen in ne njena skrb za dom in svoje. Vestno še vrši svoje dolžnosti tudi na tleh in vztraja na mestu, ki ji ga je Bog določil. Ali ni junaštvo, ki presega celo junaštvo bojevnikov?

In takih junakinj ima življenje v resnici ne samo v kraljestvu idealov in poezije. Žive tudi med nami, te junakinje-mučenice. Leta in leta, morobiti vse življenje nosijo to težko breme, vedno tišje, pa tudi vedno mehkejše postajajo in z vso svojo žensko dobroto iščejo, da, če se sploh še da, izrebrnejo surovo in trdo srce. In katera moč je tako silna, da to zmora, če ne nesebična in junaška ljubezen, ki vse veruje, vse upa, vse odpušča, vse potrpi?

In kdo ima te čednosti več kot mati-trpinka, mati-junakinja?

Spomin na mater.

Na potovanju skozi gorsko dolino sem se sešel z rekodelskim pomočnikom. Skupaj sva nekaj časa hodila in se razgovarjala o najrazličnejših stvareh. Iz njegovega pripovedovanja sem spoznal, da je mladenič kljub mnogim nevarnostim, ki jim je bil na potovanju izpostavljen ohranil dobro srce in je ostal veren in celo pobožen. Na moje začudeno vprašanje, kako da je priden in pošten ostal, mi je odkrito odgovoril:

»O, tega bi materi ne mogel storiti, da bi bila zaradi mene žalostna!«

(Pater misijonar.)

Iskrice.

Matere so kakor vrbove vejice, ki se vedno upogibajo pod udarci trpljenja.

* * *

Matere so zmogljive največje ljubezni, ker so največ trpele.

* * *

V materinih rokah je čistost otrokove bodočnosti.

* * *

Matere nosijo otroke skozi jutro življenja, otroci pa naj nosijo matere skozi večer.

* * *

Mati da svojemu otroku vsebino življenja in sega na ta način daleč v bodočnost. Ko nje že davno ni, vrše njeno delo oni, ki so iz nje izšli. Čast in sijaj, ki nje obdaja, tudi mater ožarja in vsa dobrota, ki jo dele, ima svoje korenine v materi.

* * *

Materinstvo je pot ovekovčenja.

* * *

Najlepše nas uči vzgojne umetnosti solnce na nebu. Vsemu, kar raste in se razvija nudi vedno luč in gorkoto, večkrat dež in veter, le redkokdaj blisk in grom in še takrat le zaradi koristi.

Materina smrt.

Z mračno nočjo zastirta cerkev — polna molčebo pobožnosti tihe večnosti. Božjo bližino čutiš v tem mraku in tej tihoti. Noč je prevlekla klopi in oltarje, podobe in kipe. Le rdečkasti sij večne luči tiplje po et ni, na kateri zaslužiš oltarno sliko. Mrak, tišina, molk. Zdi se, da je zadnji glas zamrl v tišini večnosti. Dokler ne prekine tišine šum. Koraki, tihi oprezni; koraki ki naj bi se ne slišali. Vrata, ki vodijo iz zakristije v cerkev, se odpro, močna svetloba žepne svetilke vpadne v temo.

Se vlada v cerkvi tišina, sveta in mirna, a že trepetajo nekaj oskrnjajočega v nastalem polmraku. Sunkoma se razširja svetloba po cerkvi. Del križevega pota stopi za kratek hip iz teme in zopet izgine. Svetloba objema zlati vešči oltar. Na svetlih svečnikih se dvigajo bele sveče. Nad oltarjem visi Očrešenik na križu in krvavi za vse hudo-bije preteklosti, sedanjosti in prihodnosti.

Mož, z žepno svetilko v roki, je blod, remirno mu begajo oči. V pogledu njegovem so grobi, ki jih hoče izveržiti.

Težka, velika in vroča je hudobija, ki jo ima izvršiti; znojne kapljice mu stoje na čelu. Boj greha s svetostjo hiše božje. A sveta je tudi preteklost, ki se razteza brez konca preko sedanjega trenutka in na mah napolni tišino tisoč glasov. Treseče se roke dvignejo svetilko višje, da se zasveti preko klopi, slik in kipov. Dokler se luč ne vrne k velikemu oltarju, kjer obstoji.

Tu je, kjer je pogosto stal kot deček, kot strežnik klečal ob sivolasem župniku, pozvajal z zvončkom, prenašal mašno knjigo, pošiljal kanclice pri darovanju in bri-sečo pri umivanju rok. Kolikrat mu je tedaj ršel pogled k materi v prvo klop, kjer je klečala, neizrečeno ponosna na svojega Janeza.

In Kristus na križu se je tedaj smehljaj, kljub ranam, žebljem in trnjam kro-nil...

Prišla in odšla so leta, prinesla so mnogo novega in odnesla vse staro.

Pa se je zdelo Janezu pri vinu in kar-tah vse bo je kakor pa v cerkvi; vse prijet-neje od staršev denar zahtevati, kakor pa na sam zaslužiti. »Nič dobrega ne bo iz fan-ta; še v ječo bo prišel,« je govoril oče. Pa je popravila mati: »Janez ni hudo-ben, le lahkomiselni je. Kaj hu-dega gotov ne bo storil nikdar. Če bile do take misli prišel, bi mipočilo srce. In bizletela moja duša gork Bognu in biga prosila, naj ne dopusti greha, ki ga ima fant v mislih.«

Drugi dan po tem razgovoru med oče-tom in materjo je Janez odšel od doma dela iskat. Nikoli ni prida delal; raje je malo poprosil, da se je preživel. Pa se je vrnil domov, da ima zopet po dolgih letih domačo streho nad sabo. A dom je razpal, oče umri, mati je v ubožnici. Ni je obiskal. Cele dneve in noči je blodil po vasi in okolici in skušnjava je hodila z njim. Obledela se je v misli in želje, grenkoba in beda, a je kljub vse-mu bila vedno ena in ista...

K juč od cerkve je Janez lahko našel. Z istega mesta ga je nekoč, ministrant, vsak dan snemal. In zdaj je v cerkvi.

Se se obotavlja, četudi ve, da bo storil. Tabernakelj odpre in ciborij zaleskeče očarljiv v samem zlatu. Vsaj Janezu se je zdelo tako.

Že dvigne roke, da prime, zagrabi; pa mu omahnejo. — Ali pa je res sam v cerkvi? Ali nihče ne bo prišel? Ali ni kakor bližina živca bitja tam v tišini? Ali ni tu v polmraku človek?

Ne. Kristus na križu je, ki se je znal svojčas tako dobrotno smehljati. A zdaj se ne smehlja več. Bol, velika bol je razlita po njegovem obličju. Krvavi so večne luči mu objame roke in noge. Ali ne gibljejo roke? Saj se hočejo odtrgati s križa. Ali ni najbolje, da Janez najprej pritrdi žeblje, da oni ne bo mogel s križa?

Čemu te neumnosti? Les, mrtev les je le, mrtva tudi tišina v cerkvi. Le zlati kelih vabi, vabi. Kar hitro ga vzeti, potem pa proč, daleč proč od tu!

Zopet se dvigne roke. A pogled zaide h Križanemu tja gor. Ali se ne gibljejo ustnice? Ali ni, kakor da plava že izgovor-bena beseda v mraku nad Janezovo glavo? Da, saj to je klic, ki se vrine med misel in — dolanje »Cerkveni ropar — bogoskrunec!«

Nezave ten se zgrudi Janez na tla, še praden so njegove roke oskrnile Najsvetejše. — — — — —

Pa se Janezu vrne zavest in oči zopet vidijo in v česa zopet slišijo. A kar zdaj vidi, je svetel dan in kar zdaj sliši, je živ-ljenje. A v njegovi duši je tema. —

Mlad duhovnik se skloni čezenj: »Janez, danes ponoči so tvoja mati umrli.« Spoznal je svojega tovariša iz za šolskih let. Janez molči; pregosta je tema v njegovi duši. »Ponoči,« nadaljuje kaplan, »so me klicali v ubožnico k stari ženi. Ko sem prišel v cerkev, da vzamem vse potrebno, sem prišel baš pravi čas, da obvarujem Najsvetejše oskrnitve in tebe božjega ropa. Cerkvenik te je spravil na varno, jaz pa sem hitel k ženi s svetim zakramentom. Tvoja mati so bili to.« Duhovnik preneha. Globoko je zlezla Janezu glava na prsi. »Mati so morali umreti,« zašepeta, »da so mene obvarovali greha. In niso zastoj umrli.«

Jasno je zaslišal dan in bogata je bila ura materine smrti.

Mati.

Vse, kar je lepega, vse, kar je svetlega, pove ena sama beseda: mati.

* * *

Vsa ljubezen, vsa dobrota je v besedah dveh: moja mati.

* * *

Zapuščen in v tujini, misli na njo, ki te je rodila. Vse trpljenje ti odvzame; tvoja mati.

* * *

Revež pač, kdor ni okusil materine skrbi ljubeče. Vsa bridkost in zapuščenost zopet je v besedah dveh: brez matere.

d F. MERŠOL NASL., zaloga ženskih ročnih del, je sedaj: Wolfova ulica št. 5. — Glej inserat!

Poslanci doli bi se manj prepirali,
Dolžnosti svojih ne prezirali,
Ze davno davke nam bi uredili,
Če »mirtovrtni« »Buddha« — kaj bi pil!

Kuhinja.

Prešičje prekajeno meso s korenjem in krompirjem. Ostrgaj, operi in zreži na rezance eno debelo korenje in ga skuhaj. Posebej pa kuhaj pol kg kaj mastnega mesa, n. pr. od glave, v ¾ litru vode. Kuhaj tudi tri srednje debele, olupljene na majhne kocke zrezane krompirje v slani vodi. Ko je korenje kuhano, ga odcedi in stresi k mesu; prav tako krompir s krompirjevkovo vred; prideni še eno zrezano v masti pre-cvrto čebulo, ki v njej zarumeni eno žlico moke. Pusti, da vse skupaj par minut vre. Ko je kuhano, zreži meso in postavi kot samostojno jed na mizo.

Svinjske noge v šari. Svinjske noge, sveže, osnaži in razsekaj vsako na 4 dele, operi, deni jih v lonec, zalij toliko z vodo, da lahko vro. Ko so noge napol kuhane, jim prideni olupljeno rumeno kolerabo, zreži vse na liste zrezano, prideni nekoliko kumne in osoli. Ko je koleraba napol ku-hana, prideni par olupljenih in zrezanih krompirjev ter vse skupaj kuhaj do meh-kega. Meso nekoliko odberi od kosti, stresi šaro v skledo in po vrhu naloži meso. Prav tako pripraviš svežo ali prekajeno prešičjo glavo.

Prešičji rep lahko pripraviš v šari ali ga kuhaj v ješprenju, kisli repi ali zelju.

Svinjske noge v hladetini. Osnaži 4 svinjske noge in jih razsekaj na 4 dele, deni jih v lonec in zraven še kako telečjo ali govejo kost, nalij nanje 2 in pol litra vode in dve žlici kisa; ko zavre, pa pridaj še la-vorjev list, par koščkov čebule, vejico pa-teršilja, par zrn česnega popra, strok česna in vršček timijana; osoli in kuhaj počasi, da se meso mehko skuha. Potem juho pre-cedi v lonec in pusti par minut, da se mast na vrh nabere. Nato vso mast z juhe poberi in jo porabi za kake prikuhe ali v kisló zelje. Meso kolikor mogoče odberi od kosti, deni ga v steklene ali porcelanaste skledé. Potem nalij na meso toliko juhe, da je me-so pokrito. Položi v vsako skledo par la-vorjevih listov in postavi na hladno, da se strdi. Postavi žolico z oljem in kisom ali tudi samo na mizo.

Ledice prešičje v omaki. Zreži ledice na tanke liste. Razgrej v ponvi eno žlico masti in zarumeni v njej par koscev čebule, prideni zrezano ledico in jo na precej hu-dem ognju duši med vednim mešanjem 4 do 5 minut (sicer postane ledica trda). Potresi ledico z žlico moke, mešaj, da se prav malo zarumeni ter zalij z zajemalko gorke vode ali juhe, osoli in ko še par minut vre, prilij kisa po okusu. Tako pripravljeno ledico postavi s stlačenim krompirjem, s polento ali s kruhom na mizo.

Prešičje ledice s krompirjem. Skuhaj 3 srednje debele olupljene krompirje, kuhane olup in zreži na liste. Ledice pa skuhaj posebej in zreži tudi na liste. Deni v kozo par žlic kisle smetane, nato pa na-loži zrezan krompir, na krompir ledico, ne-koliko posoli, potresi z drobno zrezanim pe-teršiljem in z eno osnaženo, drobno zre-zano sardelo ter naloži zopet krompir. Po vrhu pa daj še par žlic kisle smetane in postavi jed za 10—15 minut v pečico.

Vrt.

Pomlad oznanja svoj težko pričakovani prihod. Kliče in vabi prve cvetje iz zemlje. Beli zvončki cingljajo po travnikih. Po mejah, pod grmiči se javljajo rumene trobentice. Vrba se je odela z mačicami. Leska tekmuje z njo, v svoji razkošnosti streča okoli sebe svoj zlati prah. Po vrtnih gredicah lezejo iz zemlje narcize, bele lilije, žafran in še druge zgodnje cvetice. Narava vstaja iz zimskega spanja in kliče gospodinjno-vrtnarico na delo.

Kaj pa bomo delali na vrtu v mesecu marcu.

Pripravili bomo gredice za zelenjadi, ki niso občutljive proti mrazu, ker mraz in zima se kaj nerada poslovita od nas. Gredice za zgodnjo sejano in sajeno zeleđnjad pognojimo, prelopatimo in enakomerno poravnamo z grabljami. Gnojimo na površju zemlje in pri lopatenju obrnemo prst tako, da pride gnoj zdolaj. Ali pa gnojimo tako, da lopatimo vrstoma in v globoko izkopane jame namečemo gnoj, ki ga z lopatenjem druge vrste pokrijemo in z grabljami poravnamo.

Ko smo prelopatili dovolj za prvo uporabo, razdelimo gredico na oddelke (lehe) tako, da potegnemo vrstico ob primerni razdalji in potem prehodimo ob vrstici, da se loči oddelek od oddelka.

Sejemo na široko, to se pravi, nasejemo po vsem oddelku enakomerno. Ali pa v vrste, to se pravi, da naredimo na oddelku dve ali tri podolgaste vrste, v katere sejemo ali sadimo pripravljeno seme. Seme mora biti dobro. Sejati ne smemo pregesto, zato pomešamo pred setvijo seme z drobnim peskom. Na široko sejemo salato, korenje, špinado, peteršilj in zeleno. Špinado, peteršilj in zeleno sejemo lahko tudi v vrste. Grah sadimo vedno v vrste. Fižol pa v jamice.

Peteršilj in korenje kali šele čez 40 dni. Priporočljivo je zato, namočiti ga 2 do 3 dni pred setvijo v mlačni vodi. Glede zemlje nista izbirčna, uspevata v vsaki zemlji, ki je dobro prerahljana in ni pretežka. Za vrtno setev pride v poštev le kratko rdečkasto korenje. To korenje ni navadno debelo in se rabi le kot pridevek različnim jedem, ali pa tudi pripravljeno kot samostojna jed.

Peteršilj razlikujemo po obliki v dolgo in kratko koreninastega. Perje ima gladko ali kodrasto. Drugo se rabi bolj kot okrasak jedem pri pojedinah. Domovina peteršilja je Sicilija.

Peteršilju sorodna je zelena, ki zahteva isto strežbo kot peteršilj. Sejemo jo ob istem času. Kar rabimo zelene kot pridevek k juhi, je ni treba presajati. Če pa hočemo, da napravi debele korenine, je treba sadike presaditi 40 do 50 cm narazen. Presajamo v prvi polovici meseca majnika. Pri presajanju sadimo tako, da pridejo korenine le do polovice v zemljo.

Špinada zahteva dobro pognojeno črno in mastno zemljo. Seme nasejemo v prvi polovici meseca marca. Špinada sejemo v presledkih 3—4 tednov.

Vrste graha delimo v ranega, srednjeganega in poznega. Po obliki nizkega, srednjevisokega in visokega. Srednjevisokemu in visokemu damo veje za oporo. Grah, in

sicer zgodnji, sadimo lahko takoj, ko se je zemlja toliko osušila, da je mogoče jo obdelovati. Grah sadimo v vrste 6—7 cm globoko. Ker se pri kalitvi vzdigne, ga moramo pohoditi ali potolči z motiko. Setev ponavljamo v presledkih 3—4 tednov. Cilika z Dravskega polja:

Mica Kepa:

Gospodična, kaj berete?

(Iz starega dnevnika.)

(Konec.)

Sram me je napisati, kar sem doživela danes. In vendar hočem napisati vse, kakor je bilo, in to — prvič za pokoro, in drugič, da si olajšam dušo...

Okoli dveh se je pripeljala Milka mimo in mi je prinesla knjigo. In še enkrat mi je zabičila, naj knjige nikomur ne dam iz rok.

Milkino knjigo sem skrila v velikem žepu v spodnjem krilu, drugo knjigo pa sem vzela v roke za slučaj, da jo pokažem očetu ali materi, ako bi me vprašala, kaj berem. Potem smo odšli na izprehod proti Javorniku. Bratca sta šla naprej, oče in mati sta šla za njima in sta se pogovarjala, kako si bosta uredila delo za prihodnji teden. Jaz sem počasi zaostala za njima, izvlekla knjigo in sem pričela čitati. Nekočlikokrat sta se roditelja ozrla, a ko sta videla, da berem, sta me pustila v miru.

V začetku ni bilo nič nespodobnega v knjigi, a od strani do strani se je kopičilo nespodobno gradivo, da mi je jemalo sapo in se mi je pačilo lice. Zagnjusila se mi je knjiga, dasi nisem vsega razumela in vendar sem čitala dalje. »Sursus corda« — kvišku srca! se je oglasilo za menoj, a nisem odnehala, preveč je bilo zanimivo, preveč me je gnala radovednost.

Počasi smo dospeli do gostilne. Oče in mati sta se vsedla pod orehom na klop, dečka pa sta stekla k otrokom, ki so se igrali ob luži. Jaz sem se vsedla malo v stran pod cvetočo jablano in sem se z nova zatopila v knjigo. Lica so mi žarela, oči so se mi porosile in tresla sem se od razburjenja.

»Kvišku srca od vsega nečistega in grdega,« se je zopet oglasilo tako glasno, da sem se zganila. Zaprla sem knjigo za nekaj časa, pa zopet sem jo odprla in nadaljevala gнусno čtivo.

Od mize pod orehom se je čula glasna govorica Knezove matere, ki so pozdravljali novodošle goste. Večja družba je prišla in jaz sem se pomaknila malo više, da bi me kdo ne motil.

Čez nekaj časa se je pred menoj nekdo ustavil. Pozdravil je, in jaz sem pogledala iznad knjige, če velja ta pozdrav meni.

Pred menoj je stal Zoranov Florjan, tisti, ki sem ga zjutraj videla pred cerkvijo. Prijazno me je gledal s svojimi črnimi očmi, in izpod kratkih brčic so se mu svetili beli drobni zobje.

»To je tisti čevljar, ki tako rad bere,« sem pomislila, ko sem mu pogledala v lice.

»Gospodična, kaj pa berete?« me je nagovoril, sklonivši se k meni.

»Kaj me izprašuje?« sem se na tihem razjezila in mu nisem dala odgovora. Toda knjiga je nemška, čevljar pa gotovo ne zna nemški in z nekako škodoželjnostjo sem mu pomolila knjigo, ko le ni odvrnil pogleda od nje.

Mislila sem, da mi bo knjigo takoj vrnil, toda varala sem se. Florjan je priregnul prazen sodček od pive, sedel nanj in je pričel počasi listati po knjigi. Jaz sem ga opazovala s tiho škodoželjnostjo: »Kako se dela pametnega, kakor da res zna nemško.«

Njegovo blede lice je pordelo in globoko je zavzdihnil...

»Če pa vendar-le razume?« me je zaskrbelo.

Takrat je vstal in se je vstopil predme. »Za božjo voljo, gospodična, kdo vam je pa dal to knjigo?« je vprašal z začudenim in žalostnim glasom.

Nisem mogla odgovoriti, tako sem se prestrašila.

»Tako grde knjige berete, ko ima vaš oče toliko lepih knjig na razpolago! Se meni jih je posojeval, predno sem šel k vojakom, in sedaj ga bom zopet poprosil.« Povesila sem pogled in sem molčala. In tako me je bilo sram, da sem si želela smrti.

»Oprostite, da sem tako radoveden in da se mešam v vaše zadeve. Poznam vas še kot otroka in z vašim očetom sva si dobra prijatelja in žal bi mi bilo za vas, če bi se zastrupili s takimi knjigami. Tako čtivo ne škoduje samo duševno nego tudi telesno. Toda vi tega še ne razumete...« je rekel zamišljeno.

Jaz sem samo poslušala. Igrala sem se z voglom svojega predpasnika, ki sem ga zelo zmečkala v veliki zadregi.

»Gotovo se niste nadejali, da znam nemško, ker sicer bi mi ne bili dali knjige iz rok. Kajne da ne?«

Odkimala sem.

»Veste, jaz rad berem, in iz same radovednosti sem se naučil nemškega jezika. Mislil sem, da berete kako posebno lepo knjigo in sem vas hotel prositi, da mi jo posodite, zato sem vas tudi nagovoril. In pa mero vam bom vzel za čevlje, tako so mi naročili vaš oče.

Sezula sem čevlji in Florjan je počasi in previdno meril po moji nogi.

»Povejte mi vendar, kdo vam je dal to knjigo. Radoveden sem, kdo ima tako slabo mnenje o vas, da vam da kaj takega v roke.«

Povedala sem mu.

»To knjigo le kar sežgite!« je rekel odločno.

»Ne upam si, ker ni moja, toda vrnila jo bom še danes. Milka se bo peljala mimogrede tod mimo in dala ji bom knjigo.«

»In veste, kaj ji recite namesto hvala?« je rekel Florjan.

Pogledala sem mu v oči.

»Recite ji, da je to knjiga za vlačuge.«

»Nočem se ji zameriti,« sem se branila.

»Le recite ji, le! Morda jo s tem še izpreobrnete,« me je bodril. »Meni pa obljubite, da ne boste niholi več jemali v roke takih knjig.«

»Take knjige izdajajo krščen in nekrščen brezverci z namenom, da pohušujejo

mlad svet, da ga potem lažje izkorišajo, vodeč ga v razne zle družbe, kjer zapravlja in se vda vsem mogočim hudobijam. Le pogledite, pisatelj se niti podpisal ni, šo njega je sram,« me je opozoril.

In res ni bilo podpisa na knjigi.

»Kaj pa se tako pogovarjata, kakor stara znanca?« je vprašal oče, ko je pristopil k nama. Brž sem skril knjigo pod predpasnik in sem s strahom pričakovala, kaj bo rekel Florjan.

Florjan je pobral »Večernice«, ki so ležale poleg mene na travi in je rekel očetu, da se pogajava za knjige.

Oče se je nasmehnil in se je vrnil k mizi.

Jeranov koleselj je pridrdral mimo in jaz sem skočila k Mitki, da ji vrnem knjigo.

»Ali ti ni všeč, norča?« se je zakrohotala s svojim zopernim smehom.

»To ni zame. Take knjige so...«

K sreči je hlapec pognal, da ni bilo časa izgovoriti usodopolne besede.

Niholi več ne pogledam Milke. In če me bo izpraševala, zakaj sem jezna nanjo, pa ji bom povedala vse.

Sam Bog je prinesel Florjana. Nič nisem jezna nanj, samo sram me je pred njim, zelo sram.

Trpežni **PALMA**-kaučuk pete in podplati so napravljeni iz najboljših surovin, varujejo Vaše obuvale, so trikrat trpežnejši kot usnje in vam omogočajo elastično hojo. — Ni razkošje, ampak neobhodna potreba vsakega človeka.

Ali se hočete osvoboditi svojega reumatizma in trganja?

Zbudi živce, sklene bolečine v udih in členih, otekli udje, skrujene roke in noge, irganje, bodljaj, zbadanje po raznih delih telesa, da celo slabe oči, so posledice revmatičnih in protinskih bolezni, ki jih je treba odstraniti, ker bo sicer bolezen vedno bolj napredovala.

Ponudim Vam

zdravljenje s pijačo, ki bo ozdravila, razredčila vodno kislino, pospešila prebavo in izločevanje, torej ne takozvano splošno ali rano sredstvo, marveč izdelek, ki ga nam nudi v blagor bolnega človeka dobra mati narava.

Vsakomur poskušnja zastonj!

Pijte mi takoj in prejeli boste od založništva, ki jih imam v vseh deželah, popolnoma zastonj in franco poskušajo s poučnim navodilom. Sami se boste lahko prepričali o neškodljivem in hitrem učinkovanju sredstva!

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Wilmersdorf, Bruchsalersstr. Nr. 5. Abt. 303.

Preden kupite obleko, kontenino, srajce, kravate, svilene rute itd. za Veliko roč, se prepričajte o

NIZKI CENI in lepi izbiri

»Pri MAKSU ŽARGI« - KAMNIK
kjer dobite tudi razno galanter. in specer. blago.

Služba cerkovnika se razpisuje pri podružnici sv. Stelana v Lipsenju. Dohodki: Prosto stanovanje, drva, bira, zemljišče, da lahko redi 2 kravi. Nastop takoj. Obrtnik-čevljar ima prednost. - Prošnje na župni urad v Crahovem pri Celkriču. 1588

Posestvo SE PRODA obstoj-če iz hiše, gospodarskih poslopij in približno 40 orolov zemljišča v Mozlju št. 29 pri Kočevju. - Pojasnila daje Viljem NOVAK, posestnik, Kumerdorf, pošta Koprivnik pri Kočevju. 1533

Učenca za kovaško obrt, 14 do 16 let, močnejša in zdravejša, poštenih kmečkih staršev, takoj sprejemem. - ANTON PUŠ, poškovski in vojni kovač, Breč — Šent Vid pri Stični.

KOVČI, NE POZABITE:

KOKS-ČEBIN

LJUBLJANA, Wolfova 1/II

SKLADIŠČE: Metelkova 19 (blizu begijske kasarne). — Odprto od 1/2-12 in od 1/2-5 vsak dan!

POZORI!

Kdor namerava zidati in rabiti: nosilke, cement, žukator, betonsko in drugo železo, okovje, štedilnike, peč, mreže za ograje in vse v to stroko spadajoče predmete, dobi iste cene in v veliki izbiri v trgovini železnine na debelo in drobno

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

Tokna postrežba! Zmerne cene!

Cepljena požlahtnjena trta

Smederovka, Muškat, Hamburg, Prokupac, Ranjska in Italijanska Graševina, Malaga, Sasla beli in rudeči, Lisičina, Blatina in Zilavka na najboljši ameriški podlagi se dobi s polnim jamstvom glede pristnosti podlage, žlahtne sorte in kvalitete v trtnici »Mitinac« M. Obrenovića i Ž. Popovića, Smederevo. Cenike zahtevajte v Smederevu pri g. Ziki Popoviću, ekonomu, v Beogradu pri g. M. Obrenoviću, agr. inž., Poenkareva ulica 35.

Iz otročjih ust.

Naša petletna Lizika je prav pridna deklica, le tega se ne more odvaditi, da ne bi »vleklac« svojega palca. Zadnjič je mama zbolela in je morala ležati v postelji zaradi hudih bolečin na nogi. Lizika pride v sobo in se počasi bliža maminu postelji in z rečnim obrazom posluša, kako mama od časa do časa vzdihne. Nato se prične med njima s sedeči pogovor:

Lizika: »Mamica, ljuba mama, ali si žalostna?«

Mati: »Oh, žalostna sem, ker me tako noga boli.«

Lizika malo premišljuje, potem pa se vspne na prste in objame mamo, jo pritegne k sebi in ji potihoma zašepeta na uho: »Veš, mamica, nekaj ti moram prav t'ho povedati, da kdo ne sliši. Deni le malo svoj palec v usta; to precej pomaga! — Ko se mama nasmehne, zaupno nadaljuje: »Ti ne veš, mamica, kako to pomaga! Jaz tudi tako naredim vselej, kadar sem žalostna, pa mi vselej pomaga.« In steče k vratom, pogleda ven in vrata zapre, potem pride nazaj k postelji in pravi: »Mama, zdaj pa le brž! Vrata sem dobro zaprla; saj te nobeden ne bo videl!«

Preklic. Podpisani preklicujem vse neretne, ne besede, ki sem jih govoril proti g. Jožetu Suhadolniku, strojniku pri tvrdki »Maček Gregorin Hren« v Dol. Logatcu, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Gorenji Logatec, 24. februarja 1926. — Anton POHLEVEN, posestnik, Gorenji Logatec 38. 1438

Gozdni delavci SEKAČI, ki žele v prihodnji sezoni posek in spravilo večje množine smrekovega lesa, enako bukovega, naj se obrnejo za tozadevna pojasnila na upravo družbe »JEZERSKO« - KOKRA. —

Istotam se sprejmejo pridni in zanesljivi hlapci ter en gaterist **ZA POLNO-JARMENIK.**

Največja tovarn. zaloga

moških in klobukov po znižani ceni, fantovskih klobukov kakor tudi moško

PERILO, KRAVATE i. t. d. — pri

ANTONU ADAMIČU v Kranju.

Ne zamudite prilike in oglejte si zalogo!

Klobuk brezplačno

dobi **10. dama** ako kupi novega venka v modnem salonu **E. DJUKANOVIČ, Ljubljana, Sv. Petra cesta 27** — (polog hotela Tratinik) —

Brezplačno so dobile klobuk: **Analijsa Ankon, Bava, T. Grošelj, Poljanska cesta.**